

اعراف؛ حقیقی ناشناختہ

www.ketab.lk

مؤلفان:

حمید رضائی

فرشتہ مرزبان

اعراف؛ حقیقتی ناشناخته
حمید رضائی و فرشته مرزبان

ناشر: عاصم

صفحه آرایی: واحد هنری انتشارات عاصم

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۶-۱۱-۴

قیمت روی جلد: ۴۰۰/۰۰۰ ریال

سرشناسه: حمید رضائی، حمید، ۱۳۶۲ -

عنوان و نام پدیدآور: اعراف؛ حقیقتی ناشناخته / مولفان

حمید رضائی، فرشته مرزبان

مشخصات نشر: تبریز: انتشارات عاصم،

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۶-۱۱-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: تفاسیر (سوره اعراف)

موضوع: قرآن، سوره اعراف

موضوع: برزخ

موضوع: Intermediate state

شناسه افزوده: مرزبان، فرشته، ۱۳۶۸ -

رده بندی کنگره: BP۱۰۲/۲۶

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۸

شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۱۲۱۴۱

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، کپی، تکثیر، ذخیره در

سیستم‌های بازیابی محفوظ است.

پیش‌گفتار

وجود خداوند متعال منبع فیوضات بی‌انتهاست. به اقتضای همین رحمت بی‌پایان، عالم هستی را خلق کرد و جهانی پر از فیض بنا نهاد. آن‌گاه موجودی آفرید تا به عنوان اشرف مخلوقات الهی بتواند آینه‌ای از تجلی صفاتش باشد.

حال انسان باید در عالم دنیا پانهد و به امتحانات و امتحانات دنیوی و الهی آزموده شود. او بدین‌گونه پیمایش راه سعادت را آغاز کرده و در راه تکامل خویش حرکت می‌نماید.

زندگی دنیایی انسان طبق اصل حکمت پروردگار عالمیان، بهترین محک و راه رشد برای وی و اعمال و سرشت به دست آمده از آن، ملاک خوبی برای سنجش اعمال او می‌باشد.

پس از مرحله‌ی گذر از عالم فانی، دنیا تمام شده و نوبت به مرگ انسان می‌رسد و طبق آموزه‌های دینی وارد عالم برزخ شده و سپس و در آخر، عالم قیامت و محاسبه‌ی اعمال فرا می‌رسد.

انسان در عالم قیامت و سرای مجازات، حسابرسی می‌شود و با دریافت کارنامه‌ی پاداش و جزا، نتیجه‌ی همه‌ی اعمال خوب و بد خود را می‌بیند.

به طوری که با پایان روز حساب، بهشت جایگاه بهشتیان و محلّ تنعم آن‌ها از نعمت‌ها و منزل قرب و رضای الهی است، و دوزخ جایگاه مجازات و عقاب است و در این میان جایگاهی میانه‌ی بهشت و دوزخ است که طبق آیات قرآن کریم "اعراف" نام دارد.

در این زمینه سعی کردیم در قالب چهار فصل به چستی و چگونگی اعراف و احوال اهلسش پردازیم و این که اعراف کجاست؟ و اعرافی‌ها چه کسانی هستند؟ ما را بر این داشت که در میان تفاسیر فریقین به مطالعه و تحقیق پردازیم. مفسران مختلف شیعه و سنی در تفاسیر مختلف هر یک به نوبه‌ی خود در مورد محل اعراف و ماهیت اهل اعراف سخن‌ها گفته‌اند که سعی کردیم به تفصیل همه‌ی این موارد پردازیم تا این مسئله به طور واضح و روشن تبیین و تنقیح گردد.

قرآن کریم دارای مباحث و موضوعات گوناگونی است که هر یک به نوبه‌ی خود از اهمیت و ارزش خاص و ویژه‌ی می‌باشد. درک بهتر موضوعات در قرآن کریم با مطالعه و تحقیق در تفاسیر فریقین به درک بهتر مباحث کمک کرده و سبب می‌شود نتیجه‌ی تحقیق کامل‌تر و قابل استفاده‌ی بیشتری برای همگان گردد.

در قرآن کریم کار فهم مطالب پیرامون قیامت کار بسیار دشواری است و نیز فهم مسائلی در قرآن کریم که یک‌بار از آن‌ها سخن به میان آمده باشد، باز هم کار دشواری است. با توجه به این که بحث "اعراف در قرآن کریم" شامل این دو خصوصیت می‌باشد، فهم و درک آن کار بسیار دشواری است.

حمید رضانی

فرشته مرزبان

شهریور ۱۳۹۹

فهرست

پیش‌گفتار ۵

فصل اول: مفاهیم

مقدمه ۱۳

مفاهیم ۱۶

حوزه معنایی اعراف در قرآن کریم ۱۶

معنای لغوی اعراف ۱۶

ارتباط معنایی ریشه‌ی «عرف» ۷۱

معنای اصطلاحی اعراف در نزد مفسران ۲۲

معنای اصطلاحی اعراف در علوم اسلامی ۲۳

موارد استعمال واژه «اعراف» در قرآن کریم ۲۴

۱. مستقیم ۲۴

۲. غیر مستقیم ۲۷

حوزه‌ی معنایی واژه‌ی «اعراف» در قرآن کریم ۲۸

جایگاه رفیع اعرافیان ۲۸

جایگاه مساوی اعرافیان ۲۸

جایگاه پست اعرافیان ۲۸

بررسی روابط مفهومی واژه‌ی «اعراف» ۲۹

۲۹	واژگان دالّ بر اعراف در قرآن کریم
۲۹	۱. رابطهای جانشینی
۲۹	الف. سور
۲۹	ب. مقام بلند
۳۰	ج. حجاب
۳۴	رابطهای هم نشینی
۳۴	حجاب
۳۵	مصادیق اعراف از منظر قرآن کریم در تفاسیر فریقین

فصل دوم: «محلّ اعراف» در آیات و روایات تفسیری مفسّران شیعه و سنی

۴۷	«محلّ اعراف» در قرآن کریم
۴۸	"محلّ اعراف" در روایات تفسیری امامیه و اهل تسنن
۴۸	روایات امامیه
۵۰	روایات اهل تسنن
۵۳	اقوال مختلف پیرامون "محلّ اعراف"
۵۴	سه احتمال پیرامون "محلّ اعراف"
۵۶	بررسی تفصیلی ویژگی های "مکان اعراف" در قرآن کریم
۵۶	قابلیت حجاب بودن اعراف
۶۰	منظور از «آل» در «الأعراف»
۶۱	قابلیت ایستادن مردمانی بر بلندای اعراف
۶۳	سیماشناسی کنگره نشینان
۶۶	گستره سیماشناسی مردان الهی
۶۸	سخن صاحب المنار و نقد آن
۷۰	شناسایی ضمائر آیه
۷۴	مقصود از تنوین «رجال»
۷۵	مقصود از "اعراف" در قرآن کریم

فصل سوم: "اعرافیان" در روایات تفسیری مفسران شیعه و سنی

۸۳	بررسی روایات تفسیری در مورد "اهل اعراف" از منظر مفسران شیعه و سنی
۹۱	روایات تفسیری دالّ بر اعراف، به معنای موقف اهل عرفان
۹۳	اهل اعراف، عارفان به خلاق
۹۶	رجال اعراف، ائمه‌ی اهل بیت علیهم‌السلام
۹۸	وقوف ائمه علیهم‌السلام و شیعیان گناهکار، بر اعراف
۱۰۰	اعرافیان، گناهکاران بدون تکلیف
۱۰۱	نتیجه‌ی مجموع روایات تفسیری اعراف و اهل آن

فصل چهارم: "اعرافیان" از منظر مفسران شیعه و سنی

۱۰۹	آیات پیرامون "اعرافیان" در قرآن کریم
۱۱۰	گروه‌های چهارگانه در آیات اعراف
۱۱۱	بررسی ویژگی‌های تفصیلی "اعرافیان" در قرآن کریم
۱۱۱	بر بلندای اعراف بودن اعرافیان
۱۱۳	بررسی خصوصیت «رجال» در مورد "اعرافیان"
۱۱۴	دلایل نبودن "اعرافیان"، از جنس "فرشته" یا "جن"
۱۱۷	دلایل نبودن "اعرافیان"، از مستضعفان
۱۲۰	ویژگی دیگر رجال اعراف؛ شناخت مردم با علامت‌هایشان
۱۲۰	تعامل رجال اعراف با دامنه‌نشینان اعراف
۱۲۲	سلام و دعا از روی لذت عبادی نه تکلیف
۱۲۲	امیدواری و طمع ورود به بهشت
۱۲۲	الف. مرجع ضمائر «لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ»
۱۲۴	ب. راز طمع دامنه‌نشینان
۱۲۵	ج. فرجام دامنه‌نشینان
۱۲۷	کاربرد «لَمْ» به جای «لَمَّا»
۱۲۸	نگاه ناخواسته بهشتیان به دوزخیان

۱۳۰	مقام اهل اعراف و گفتگو درباره درنگ در دنیا
۱۳۳	"دعای اعرافیان" هنگام نظاره‌ی دوزخیان
۱۳۷	گفتگوی اعرافیان با دوزخیان
۱۳۷	سرزنش دامنه‌نشینان دوزخی اعراف
۱۳۷	راز یادکرد اسم ظاهر «اصحاب الاعراف»
۱۴۰	تحقیر دوزخیان
۱۴۰	ناکارآمدی ثروت و استکبار در رفع عذاب
۱۴۲	پرسش اعرافیان از دوزخیان در آستانه‌ی ورود به جهنم
۱۴۳	صدور فرمان ﴿ادْخُلُوا الْجَنَّةَ﴾
۱۴۳	گوینده‌ی ﴿ادْخُلُوا الْجَنَّةَ﴾
۱۴۴	عدم خلود "اعرافیان" در "اعراف"
۱۴۵	عدم حزن و اندوه "اعرافیان" در جهنم
۱۴۶	نظریه‌های مفسران در مورد "اعرافیان"
۱۵۰	مفسران امامیه
۱۵۱	مفسران اهل تسنن
۱۵۴	مراد از اصحاب اعراف
۱۵۵	محصل اصحاب اعراف
۱۵۷	منابع و مأخذ